

**Konserwacja i aranżacja konserwatorska odsłoniętych ceglanych wątków ścian,
filarów międzynawowych i żeber sklepiennych wnętrza Bazyliki Katedralnej
pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu**

Konferencja prasowa 16.05.2019

Realizacja projektu pt. „Świadek wielokulturowości Regionu Opolskiego. Renowacja i konserwacja wnętrza Katedry p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 przebiega zgodnie z założonym harmonogramem. Do tej pory zakończono konserwację ściany północnej, filarów międzynawowych od strony południowej oraz sklepień naw bocznych. Obecnie jesteśmy na etapie końcowym konserwacji ściany południowej wnętrza kościoła.

W trakcie konserwacji ściany południowej po usunięciu cementowych tynków w czasie oczyszczania ceglanych wątków ściany **dokonano odkrycia pozostałości okrągłej klatki schodowej z fragmentarycznie zachowanymi ceglanymi stopniami schodów**. Relikt klatki widoczny jest w zachodniej części ściany, od poziomu posadzki do wysokości glifu okiennego. Na jednym ze schodów znajdowały się pozostałości ptasiego gniazda, w którym znaleziono **skrawek pergaminu z fragmentem tekstu zapisanym pismem gotyckim – tzw. szwabacha – z inicjałem w kolorze czerwonym – duża, ozdobna pierwsza litera tekstu**. Pergamin został przekazany do pracowni konserwacji papieru na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki krakowskiej ASP celem przeprowadzenia jego konserwacji.

Zdaniem p. Marka Wawrzkieвича, konserwatora dzieł sztuki z krakowskiej ASP kierującego pracami we wnętrzu opolskiej Bazyliki można zaryzykować stwierdzenie iż odnaleziono pozostałości klatki schodowej z końca XIII lub początku XIV wieku. Potwierdzenie tego może nastąpić dopiero po przeprowadzeniu badań architektonicznych zachowanych pozostałości ściany i stopni klatki schodowej.

Innym zaskoczeniem w trakcie prac przy ścianie południowej było **ujawnienie pomieszczenia nad obecną tzw. małą zakrystią ministrancką z zachowanymi tynkami ścian, ceramiczną posadzką na podłodze i przejściem z tego wnętrza na strych nad dużą zakrystią**. Wejście do odkrytego pomieszczenia było możliwe po usunięciu zamurówki okienka, którego zarys pojawił się na ścianie w pobliżu empory chóru muzycznego 4,5 m nad posadzką.

Jednakże spektakularnym było odkrycie w trakcie eksploracji zagruzowanego strychu – przestrzeń o wysokości ok 50 - 60 cm powstała po przebudowie zakrystii i wykonaniu nowego stropu w XIX w. – **wejścia do klatki schodowej ukrytej w grubości muru między obu zakrystiami**. Klatka o szerokości 66 cm przy grubości muru 156 cm biegnie od poziomu strychu w dół w kierunku północnym, tj. do wnętrza kościoła. Niestety jej bieg został przerwany i kończy się ścianą wymurowaną z cegły nowożytniej. Odkrywca klatki p. M. Wawrzkievicz datuje ją w kontekście przebudów świątyni na połowę wieku XV, co także jak w przypadku

„okrągłej klatki” należy potwierdzić badaniami. Wnętrze klatki jest częściowo zagruzowane, na ścianach zachowały się oryginalne tynki a ceglane schody przykryte są drewnianymi stopnicami. W połowie biegu klatki na jej ścianie wschodniej znajduje się glif okienny z zamurowanym wąskim okienkiem, które wychodziło na wnętrze zakrystii.

Oba odkrycia, tak ważne dla wciąż nie do końca rozpoznanej historii opolskiej świątyni, ale także dla historii architektury Śląska, a Śląska Opolskiego w szczególności wymagają podjęcia dokładnej eksploracji odkrytych przestrzeni, przeprowadzenia badań architektonicznych i konserwatorskich wraz z wykonaniem ekspertyzy konstrukcyjnej. Wyniki tych działań winy być podstawą opracowania programu postępowania konserwatorskiego wraz z projektem aranżacji konserwatorskiej i przeprowadzenia tychże prac.